

Stien mellem jernbanen og åsen

Fruens Plantage

Landskabet under Fruens Plantage er den sidste urørte del af Mogenstrup Ås, landets eneste planås (en ås med bred ryg), der hæver sig op til 50 m over havet. På åsryggen er der dybe slugter og lavninger.

Tidligere har åsen henligget som afgræsset overdrev, men under Rønnebæksholms drift er åsen i løbet af 1800-årene plantet til med træer, som kunne sælges og udnyttes til en række formål.

Fruens Plantage blev fredet i 1940. I plantagen finder man de fleste af de danske løvtræsarter: bøg, rød-eg og stilk-eg, ask, birk, rød-el, hvidtjørn med én sten i frugten og éngriflet hvidtjørn med to sten. Desuden kristtorn samt en række nåletræer som rødgran, sitkagran, bjergfyr, skovfyr, lærk, cypres, cryptomeria og normannsgran.

På lune sommeraftener – især hvis luften er en smule fugtig – overvældes man af kaprifoliens pragtfulde duft. Planten er vor hjemlige lian, som snor sig op ad træernes stammer. Slyngningerne foregår altid højre om og kan være så kraftige, at de deformerer værtstræet.

På åsens sydlige skråning går man ad hovedstien langs et gammelt skovbryn med tæt vækst af lyskrævende planter som slåen, tjørn og benved. Den sidste kendes let om efteråret på sine skarlagenerøde frøskapsler med orange frø.

Ved foden af åsen langs Rønnebækken og i Hovedmosen vokser træarter, der kan lide fugtig bund, fx pil, birk og rød-el.

Rønnebækken afvander et stort landområde omkring Rønnebæk og Kalbyris. I dag er store dele af bækken og dens tilløb rørlagt under markerne og i skoven, men nord for Rønnebæksholm dukker vandet frem for at fortsætte i et nyligt restaureret vandløb vest om Rønnebæksholm og videre mod syd til Susåen ved Terbæk Huse.

Udsigt mod Karrebæk

Rønnebækken

Rønnebækken er spændende og kompliceret. Rønnebækken blev senest 1513 opstemmet ved en dæmning nord for Rønnebæksholm. Herved skabte man Holme Sø omkring den tidligste udgave af Rønnebæksholm, der sandsynligvis gemmer sig i den lille ø Dyrehaveholmen eller Mollylund øst for Rønnebæksholm. I Holme Sø udmundede tilløbene fra Kalbyris.

På norddæmningen byggede man to vandmøller, hvoraf den ene blev indrettet til oliemølle (formodentlig hørolie), den anden til krudtmølle. Fra norddæmningen fandt bækken vej vest om Rønnebæksholm.

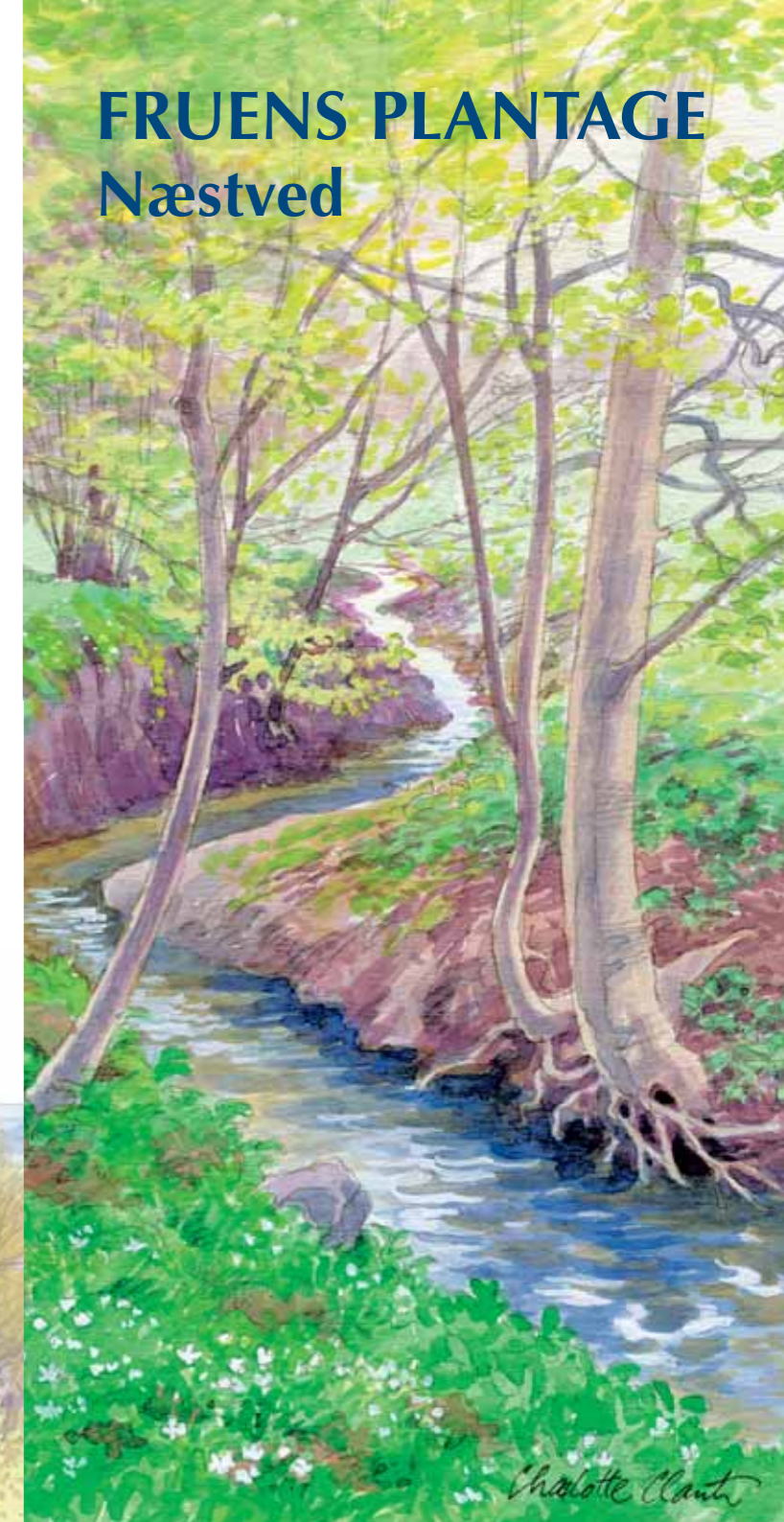
I 1598 byggede man syddæmningen i passet i Åsen. Dermed kunne man nu opstemme Storesø vest for den store holm, hvortil Rønnebæksholm i mellemtiden var flyttet. Ved syddæmningen byggede man en ny vandmølle, som senere fik følgeskab af en stubmølle på bakken lige syd for Rønnebæksholm.

Rønnebækken passerede altså efter 1598 først Holme Sø, derefter norddæmningen, Storesø og syddæmningens stigning. Herfra fortsatte Rønnebækken endnu i 1700-årene mod vest for at ende i Susåen ved Blegdammen. Fra Hovedmosen fandt en anden bæk, Terbækken, vej ned mod Susåen ved Terbæk Huse. Omkring 1800 blev Rønnebækken og Terbækken ud for Hovedmosen reguleret sammen til én bæk, medens Rønnebækken tidligere nedre løb blev afskåret og senere rørlagt, nu kaldet Gallemarksrenden, som er rørlagt under Næstved Stadion.

Rønnebækken er i dag målsat som fiskevandløb. Som led i vandløbsrestaureringen har man fjernet spærringer, så ørreder kan passere op til gydebanker ved Hovedmose Skov. Her er der udlagt store sten, som fiskene kan finde læ bag.

De restaureringer, som er gennemført i de senere år, videreføres forhåbentlig i de kommende år til gavn og glæde for mennesker og natur.

FRUENS PLANTAGE Næstved

Charlotte Clante

Denne folder er udarbejdet af
Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité i Næstved
og Næstved Kommune

med støtte fra
Friluftsrådet / tips- og lottomidlerne til friluftslivet
DiskontoBanken
Nordea Bank Danmark A/S
Arbejdernes Landsbank A/S

Illustrationer
Charlotte Clante

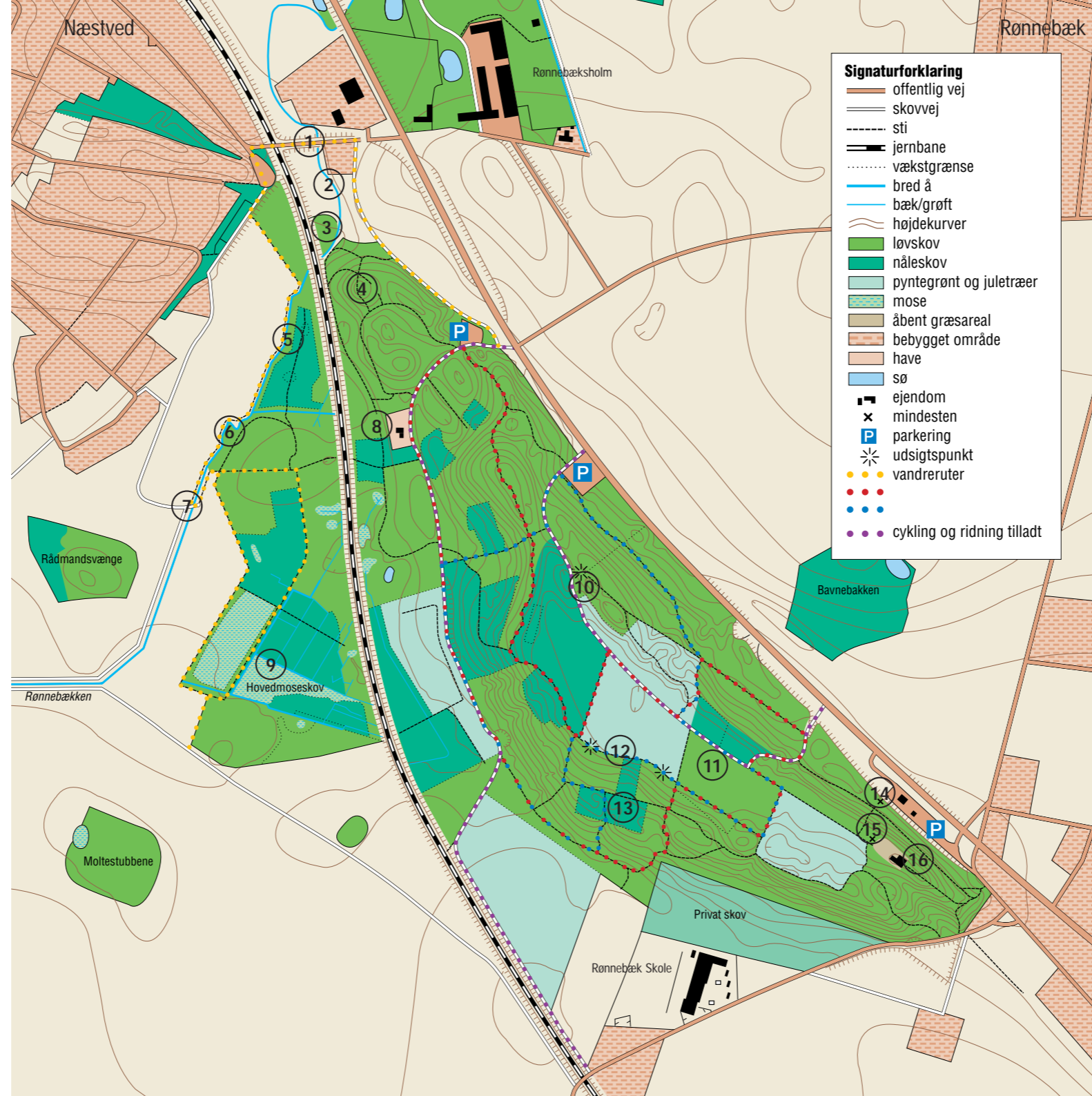
FRUENS PLANTAGE

Næstved

- 1 Ny Præstøvej er ført over en mølledæmning fra 1598, som har opstemmet den tidligere møllesø Storesø, nu engen vest for Rønnebæksholm. Bemærk kværnstenen, der ligger som trappesten ved Møllehuset.
- 2 Rønnebækken, som på dette stykke tidligere var rørlagt, er i 1997 genåbnet i sit gamle løb.
- 3 Arboréet er en samling af mange af de træer, som gror i Fruens Plantage, plantet 1997 af skolebørn fra Rønnebæk Skole.

- 4 Bentshoved. Stednavn af uvis oprindelse, som har givet anledning til navnet Hovedmosen.
- 5 Stævningsskov af elletræer, som er fældet, hvorefter de mange rodskud er passet i omdrift, således at der hele tiden var passende træ til fx træskofremstilling.
- 6 Her får Rønnebækken lov til at arbejde helt frit efter vandløbets egne love. Bækken graver af og lægger til i mæanderslyngninger.
- 7 Her er Rønnebækken ført under vejen i et rør, hvor der er indrettet et stenstryg af hensyn til fiskene. Nedenfor stryget løber bækken i en gravet grøft, men bunden har her fået lov til at udvikle sig med strømmende af hensyn til fiskene og smådyrene.
- 8 Den gamle skovfogedbolig Kukkerhuset, opkaldt efter gøgen. Bindingsværkshuset er opført 1869 og ombygget 1974.

- 9 Hovedmosen eller Horsemosen. Her udkæmpede premierløjtnant Freddy Castenschiold ved 4. Dragonregiment i Næstved og Oskar baron von Rahden 31. juli 1890 den sidste duel i Danmark. Duellen på sabler gjaldt forholdet til von Rahdens hustru. Von Rahden blev såret. I august 1893 skød og dræbte von Rahden Freddy Castenschiold under et møde i den franske by Clermont-Ferrand.
- 10 Udsigtspunkt mod nord – man ser Rønnebæk med kirken og de omgivende marker.
- 11 Egeskov, plantet 1901 – begivenheden er markeret med en sten med årstallet.
- 12 Udsigt mod syd – man ser helt til Karrebæksminde over Ydernæs og Karrebæk Fjord.
- 13 Nåletræsbevoksning, som blandt andet omfatter partier af cypresser og cryptomeria.

- 14 Mindesten for Anna Marie Elise Carlsen (1813-1854), ejer af Rønnebæksholm 1839-54, gift 1. gang i 1840 med Harald Toft, gift 2. gang i 1851 med N.F.S.Grundtvig. Fruens Plantage har navn efter Marie Carlsen/Toft/Grundtvig, og mindestenen er sat af taknemmelige bønder.
- 15 Mindesten for ridehesten His Ex, født i England 1925, aflivet i 1942 efter at have vundet 10 Danmarksmesterskaber 1932-42 samt en række udenlandske præmier, bl.a. flere olympiske medaljer, under ritmester Peter Jensen og hans hustru Unne Jensen, f. Collet.
- 16 Rønnebæksholms jagthytte i norsk stil, bygget i 1915 af hofjægermester Holger Collet, Rønnebæksholm. Hytten er tegnet i norsk stil af cand. theol. Poul Richardt, søn af salmedigteren Chr. Richardt. Kong Chr. X besøgte hytten i 1921 i forbindelse med en kongejagt.